

Algemene beschouwingen begroting 2026

Geacht College, Raadsleden en overige Toehoorders,

Graag maak ik van de gelegenheid gebruik om te reageren op de voorliggende begroting.

De algemene uitkering van het gemeentefonds.

Dat de begroting een overschot laat zien, doet ons goed. Dat geld gaan we de komende tijd hard nodig hebben. We zouden graag de lasten voor de inwoners minder hard laten stijgen. Het leven wordt er voor niemand goedkoper op en als we toch geld overhouden zien we geen reden om heffingen te indexeren en de toeristenbelasting extra te verhogen. Toen we daartoe besloten was niet bekend dat we zo'n overschot zouden hebben.

We vinden we het bovendien vreemd dat in sommige gevallen wel al inkomsten worden geraamd, maar nog niet de bijbehorende uitgaven, zoals die van de extra uitkering aan de bibliotheek. Dat geld moet hoe dan ook aan de bieb uitgegeven worden. We rekenen ons nu een ton rijker dan we zijn, als alles volgens de begroting loopt.

In de bestuurlijke samenvatting wordt gesteld dat er bespaard kan worden door b.v. investeringen te schrappen - bedoelt u daarmee ook Flidunen? - of de trajectduur van de jeugdzorg te beperken.... Dat lijken ons beide geen goede ideeën. Zou er geen goed sportcentrum zijn, dan raak je hier iedereen mee: inwoners en gasten. En op heel veel vlakken: sport, recreatie, sociale ontmoeting en gezondheid. Op een eiland kun je nu eenmaal niet gemakkelijk uitwijken naar een andere plaats. GroenWit zal zich blijven inzetten om deze voorziening zo goed mogelijk in stand te houden, binnen de financiële mogelijkheden van de gemeente.

De trajectduur van de jeugdzorg beperken en eigen bijdrage moet vanaf 2028 een besparing opleveren. Wie bepaalt hierbij straks de duur van deze zo belangrijke zorg? Voor hen die ons land na ons draaiende moeten houden? Stel het wordt beperkt tot een maximaal aantal sessies voor een hulpvraag. Maar wat als persoon er dan nog niet is? Gooi de jeugdige maar in 't diepe?

De prognose van de Alg. Reserve in 2029 komt op ruim 6 miljoen. Dit lijkt fantastisch, maar er zijn de komende jaren genoeg uitdagingen en onzekere ontwikkelingen, o.a klimaatverandering, energietransitie, vergrijzing, exploitatie

Flidunen, afname toerisme. Daardoor kunnen inkomsten afnemen en kosten stijgen.

Dan de programma's...

#Pr.0 Algemeen bestuur

Speerpunt 1. Inzetten op nauwere samenwerking met andere Waddeneilanden.

Er gaat een onderzoek plaats vinden om tot “ een stip op de horizon” te komen wat betreft de intensivering van deze samenwerking. Ik krijg hier een déjà vu. Hoe vaak is hier niet al over gesproken? Is de Regio Deal niet al een prachtige proeftuin om die samenwerking te onderzoeken? De zogenaamde zesde programmalijn? Het Fries Planbureau kijkt over onze schouder al ‘lerend evaluerend’ mee.

#Pr.1 Openbare orde en veiligheid

Waarom lukt het maar niet om een jaarlijks overleg tussen politie, BOA en gemeenteraad weer nieuw leven in te blazen? Juist door de invoering van de landelijke politie en het gebrek aan lokaal gewortelde politieagenten is het van belang dat de volksvertegenwoordiging ook in dit dossier gehoord wordt.

#Pr.2 Verkeer, vervoer Waterstaat

Beperking van gemotoriseerd verkeer op het eiland blijft voor GroenWit een speerpunt. Evenals verbreding en goed onderhoud van de fietspaden. Wat ons betreft ligt daarop de focus het komende jaar.

Dan vinden wij speerpunt 2 (een structureel overleg concessiehouder en -verlener OV) mager. Bovendien is er nu samen met de provincie een geschikte locatie gevonden voor stalling en laden van de elektrische bus. Waarom moeten we dan in 2026 verder zoeken naar een locatie? Laten we onze spaarzame tijd liever besteden aan een goede uitwerking van het mobiliteitsplan.

#Pr.3 Economische zaken.

Speerpunt 3. Realiseren Lepelaar

Oplevering in 2025 is niet gelukt, maar hoe groot is de kans dat dit halverwege 2026 wel gebeurt? Een educatief centrum is voor het natuureiland Vlieland van groot belang. Het is node gemist. Voor de zomervakantie zou dit toch weer open moeten gaan?

Speerpunt 4. Vlieland academie

Dit vinden wij mooie plannen! Vooral op mbo en hbo-niveau zijn de komende jaren vele handen nodig om de economie, de zorg en het onderwijs draaiende te houden. De eerste studenten worden voorjaar 2026 verwacht. Hoe staat het

eigenlijk met de huisvesting van deze studenten? Welke rol speelt de gemeente daarin?

Pr.4 Onderwijs

De Jutter is met haar plannen goed op weg. Ideeën om onderwijsmogelijkheden uit te breiden biedt ook de Vlielandse jeugd kansen. Graag geven we bij deze ook een compliment aan het team van de Jutter voor hun enthousiasme en wat ze uitstralen om het onderwijs op Vlieland een boost te geven.

Pr.6 Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening

Dit programma is zo belangrijk voor jong en oud, voor iedereen die - op wat voor manier dan ook - ondersteuning, begeleiding of zorg nodig heeft.

Nieuwe wet- en regelgeving, met name binnen het sociaal domein, zal invloed hebben op de zorgvraag en de financiering. Het blijft altijd gissen naar de kosten, want dit is afhankelijk van de vraag en hoe de uitvoering verloopt van wat Vlieland komend jaar gaat aanpakken. En dat is veel, als je de speerpunten binnen het sociaal domein leest.

Hierbij een voetnoot, omdat ik er zelf in eerste instantie ook overheen gelezen heb: op blz. 52 staat in tabel nr 650 "exploitatie Uiterton". Die staat er al een tijd niet meer, dus volgend jaar graag andere omschrijving die het goed aangeeft.

Pr.7 Volksgezondheid en milieu

De gemeente heeft zich helaas uit de pilot jachthaven gasvrij terug moeten trekken. Voor de toekomst hoopt GroenWit dat de - nieuwe - raad zich open durft te stellen voor pilots die er toe bijdragen dat Vlieland haar ambities en doelen op het gebied van de energietransitie haalt. Wat mij ook naar de tabel "nieuwe investeringen" brengt op blz 166. Daar worden nieuwe tractiemiddelen begroot. GroenWit had in een - door de gemeenteraad aangenomen! - motie aangedrongen dat bij vervanging naar elektrische tractie gezocht werd. Nu blijkt dit toch moeilijkheden op te leveren wat betreft onderhoud en vervoer op de boot. Daar moet een oplossing voor gevonden worden. Wij blijven aandringen op zo emissieloos mogelijke nieuwe tractiemiddelen en de ontwikkelingen van elektrisch rijden nauw te blijven volgen. Misschien moet hiervoor samenwerking met de andere eilanden worden opgezocht, die ongetwijfeld tegen hetzelfde aanlopen. Misschien kan een bijdrage uit het Klimaatfonds worden gevraagd om uit te zoeken wat wel mogelijk is? Regio Deal? Wij willen graag een bijdrage leveren aan schoon en emissieloos rijden!

Pr.8 Wonen en fysieke leefomgeving

Vlieland werkt al 2 jaar met het tijdelijke omgevingsplan. Mooi om te lezen dat de gemeente zich dat steeds meer eigen maakt. Wel is het jammer dat de

techniek nog steeds niet optimaal is en er weer een aanbesteding moet komen om een goede software leverancier te vinden. Wat is dat toch met investeringen in software en overheden?

Wonen wordt voor een aantal mensen te duur op Vlieland. Zelfs binnen de sociale huursector. Inwoners die we hard nodig hebben om de voorzieningen in stand te houden zijn al uitgeweken naar de wal. Woningen in de lage sociale huur zijn van levensbelang voor een vitaal eiland. We zullen er met z'n allen aan moeten werken om die woningen op het eiland te behouden en misschien zelfs het aantal uit te breiden.

Ook dit jaar wenst GroenWit het college en de raadsleden alle wijsheid bij te nemen beslissingen.

Tevens wil ik een oproep doen in verband met de komende raadsverkiezingen. Ik heb hierboven al aangegeven hoe belangrijk de jeugd op Vlieland is om straks alles draaiende te houden. Om Vlieland in de toekomst een zelfstandige gemeente te laten blijven, hebben we raadsleden nodig die hart voor Vlieland hebben. Met de gemeenteraadsverkiezingen in aantocht, is dit de kans voor een jonge generatie om zich in te zetten voor de eigen toekomst. Dus schroom niet, durf door te pakken en neem contact met mij op. We hebben jullie nodig!